

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om upphävande av 5 § 2 och 3 mom. lotterilagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att 5 § 2 och 3 mom. lotterilagen som träder i kraft den 1 januari 2002 upphävs, eftersom momenten enligt förvaltningsutskottets betänkande av den 18 oktober 2001 (FvUB 15/2001 rd) om icke

stadfästa lotterilag samt vissa lagar (ISL 5/2001 rd) som har samband med den utgör ett undantag från den princip om medieneutralitet som tillägnats i lagen.

MOTIVERING

1. Nuläge

Riksdagen godkände den 19 juni 2001 regeringens proposition med förslag till lotterilag samt till vissa lagar som har samband med den (RP 197/1999 rd, RSv 91/2001 rd).

Riksdagen intog i 5 § lotterilagen nya 2 och 3 mom. som lyder på följande sätt: ” 2 mom. Den som i landskapet Åland anordnar lotterier per telefon eller via Internet eller någon annan jämförlig datateknisk tillämpning skall se till att en person som är stadigvarande bosatt inom riket inte här kan delta i sådana lotterier.

3 mom. Ålands länsstyrelse kan på framställning av inrikesministeriet förordna att den som bryter mot sin förpliktelse enligt 2 mom. skall uppfylla den samt förena förordnandet med vite.”

Republikens President beslutade den 13 juli 2001 innan lagarna stadfästs begära utlåtande av Högsta domstolen med stöd av 77 § grundlagen om huruvida 5 § 2 och 3 mom. lotterilagen, som riksdagen antagit, är förenliga med den behörighetsfördelning mellan riket och landskapet som föreskrivs i självstyrelselagen för Åland.

I sitt utlåtande (nr 1625) av den 30 augusti 2001 konstaterade Högsta domstolen att 5 § 2 och 3 mom. lotterilagen, som riksdagen antagit, inte är förenliga med behörighetsför-

delningen mellan riket och landskapet enligt självstyrelselagen för Åland.

Den 6 september 2001 beslutade statsrådet att återkalla det förslag som det lämnat Republikens President den 12 juli 2001 och som gäller stadfästelsen av ovan nämnda lagar som riksdagen antagit. Samtidigt beslutade statsrådet föreslå att Republikens President inte stadfäster lagarna.

Republikens President beslutade den 7 september 2001 att inte stadfästa lagarna. Därefter återgick lagarna till riksdagen för ny behandling enligt 77 § 2 mom. grundlagen. Lagarna skickades till grundlagsutskottet för utlåtande och till förvaltningsutskottet för betänkande.

I sitt utlåtande till förvaltningsutskottet konstaterade grundlagsutskottet (GrUU 36/2001) att riksdagen kan godkänna den icke stadfästa lotterilagen.

Förvaltningsutskottet föreslog att de återförda icke stadfästa lagarna antas med oförändrat sakinhåll utom lagarnas ikraftträdelsebestämmelser. Samtidigt konstaterade utskottet dock att bestämmelserna i 5 § 2 och 3 mom. lotterilagen utgör ett undantag från den princip om medieneutralitet som ursprungligen tillägnats i lagen. Lagen skall dock enligt sitt ursprungliga syfte vara medieneutral. Därför är det skäl att upphäva eller ändra bestämmelserna i 5 § 2 och 3 mom. i brådskan-

de ordning redan innan lagen träder i kraft. Riksdagen antog lotterilagen den 26 oktober 2001 (RSk 23/2001 rd) enligt 78 § grundlagen med flertalet röster, Ja 174 röster, Nej 2 röster, Borta 23, och bestämde att lagen träder i kraft den 1 januari 2002.

2. Propositionens mål

Inrikesministeriet tillsatte den 11 oktober 1996 ett projekt för beredning av en totalreform av lotterilagen. Som utgångspunkt för projektarbetet ställdes ett betänkande som avgivits av Kommissionen för spel om pengar (Kommittébetänkande 5:1995). Författningarna bereddes som tjänstearbete. En styrgrupp bestående av representanter för olika ministerier tillsattes för styrning och uppföljning av beredningen. Regeringens proposition med förslag till lotterilag samt till vissa lagar som har samband med den överlämnades till riksdagen den 30 december 1999.

I regeringens proposition sattes tre slags mål för lagförslagen. Det första målet var att för enhetliga och revidera den splittrade och delvis föråldrade lotterilagstiftningen. Det andra viktiga målet var att garantera att avkastningen från lotterier även i fortsättningen används till sociala och kulturella ändamål samt annan allmännyttig verksamhet. Det tredje målet för lagstiftningen var att genom författningar effektivisera tillsynen över lotteriarrangemangen och på det viset minska den illegala spelverksamheten och annan brottslighet som hör samman med den.

I regeringens proposition med förslag till lotterilag samt vissa lagar som har samband med den ingick ursprungligen en princip enligt vilken lagen skulle gälla alla slag av lotterier mot vederlag oberoende av hur de verkställs (medieneutralitet).

I sitt betänkande om den icke stadfästa lotterilagen (FvUB 10/2001 rd, s.10) har förvaltningsutskottet utgått från principen att "Internet bara är ett medium som tillåter att lotterier ordnas på ett nytt sätt. Spelen på Internet är antingen samma spel som tidigare gått ut över traditionella försäljningskanaler eller spel som utifrån tidigare versioner omformats för att passa in i datormiljö. Det betyder att Internetspelet noga taget inte bör ges en annan ställning än de spel som sprids via vanliga distributionskanaler när det gäller tillämpningsområdet för de nationella författningarna."

Den tekniska utvecklingen är mycket snabb, särskilt utvecklingen av informationstekniken. Det är omöjligt att förutsäga med säkerhet hur lotterier kommer att anordnas i framtiden. Det kan dock konstateras att anordnandet av lotterier präglas av sådana centrala principer som att deltagandet sker mot vederlag, att vinsten baserar sig på slumpen och att det är möjligt att få en vinst med penningvärde. Dessa principer är inte beroende på hur lotterierna ordnas. När bestämmelserna om anordnandet av lotterier är medieneutrala, säkerställer man att bestämmelserna i princip kan tillämpas också på sådana sätt att ordna lotterier som kommer att tillämpas först i framtiden i takt med teknikens utveckling. Som exempel på sådan utveckling kan nämnas interaktiv spelverksamhet via digitala TV-sändningar.

Genom att upphäva 5 § 2 och 3 mom. lotterilagen avskaffas det undantag från principen om medieneutralitet som ingår i dem.

Upphävandet av 5 § 2 och 3 mom. påverkar inte lotterilagens centrala princip enligt vilken lotterier får anordnas endast av sammanslutningar med allmännyttigt ändamål (5 § 1 mom.) med tillstånd av en myndighet (6 §) i syfte att skaffa medel som används för att främja allmännyttig verksamhet (7 § 1 mom. 1 punkten). Att anordna lotterier utan tillstånd skall vara förbjudet enligt 62 § 2 mom. 1 punkten lotterilagen och en straffbar gärning enligt strafflagens nya 17 kap. 16 a § 1 mom. 1 punkten.

Den föreslagna lagen om upphävande av 5 § 2 och 3 mom. lotterilagen avses träda i kraft den 1 januari 2002 samtidigt med lotterilagen samt med de lagar som har samband med och kompletterar den. Utgående från de lagar som riksdagen antagit på nytt den 26 oktober 2001 skall man då kunna uppnå de ovan anförda målen som ställts för reformen av lotterilagen.

3. Propositionens verkningar

Propositionen har inte några omedelbara statsfinansiella eller ekonomiska verkningar eller konsekvenser för miljön.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet.

Eftersom propositionen är brådskande och

författningstekniskt enkel har den inte granskats vid justitieministeriet.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2002.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om upphävande av 5 § 2 och 3 mom. lotterilagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Genom denna lag upphävs 1 § 5 § 2 och 3 mom. lotterilagen av den 23 november 2001. Denna lag träder i kraft den 2 § 2002.

Helsingfors den 23 november 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister *Ville Itälä*